

บทที่ 3

วิธีดำเนินงาน

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย และระหว่างนักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา แบบสหศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 47,293 คน จากจำนวน 87 โรงเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2539: 1-9)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2539 จากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา แบบสหศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 650 คน แยกเป็นนักเรียนชาย จำนวน 338 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 312 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สำรวจจำนวนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา แบบสหศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมี 31 เขตการปกครอง มีจำนวนทั้งสิ้น 87 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 47,293 คน

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลที่ได้ออกมาหากลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากวิธีการของ Taro Yamane (Yamane, 1967) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 โดยใช้สูตรดังนี้

จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนเท่าที่จะยอมรับได้

$$n = \frac{49,273}{1 + 49,273 \times (.05)^2}$$

$$= 399.991$$

$$= 400$$

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 650 คน

ขั้นที่ 3 วิธีที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่งนั้นใช้โรงเรียนในท้องที่การศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร แต่จะใช้วิธีการสุ่มโรงเรียน จากทั้งหมด 31 เขตการปกครอง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ออกมาเขตการปกครองละ 1 โรงเรียน

ขั้นที่ 4 หลังจากสุ่มได้โรงเรียนทั้ง 31 โรงเรียนแล้ว สุ่มนักเรียนจากห้องเรียนให้ได้จำนวนนักเรียน ชาย-หญิง ตามสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 650 คน ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตการปกครอง โรงเรียนและเพศ

ลำดับ	เขตการปกครอง	โรงเรียน	เพศ		รวม
			ชาย	หญิง	
1	พญาไท	สามเสนวิทยาลัย	11	9	20
2	บางกอกน้อย	ชิโนรสวิทยาลัย	8	9	17
3	บางกะปิ	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)	10	8	18
4	บางเขน	ฤทธิยะวรรณาลัย	17	15	32
5	ราชบุรีบูรณะ	วัดพุทธนุชา	9	7	16
6	ดุสิต	ราชวินิต มัธยม	12	9	21
7	ลาดกระบัง	เทพศิรินทร์ร่มเกล้า	12	12	24
8	ห้วยขวาง	สุรศักดิ์มนตรี	13	13	26
9	สาทร	ยานนาเวศวิทยาคม	13	8	21
10	บางพลัด	มัธยมวัดดุสิตาราม	10	10	20
11	ลาดพร้าว	ลาดปลาเค้าพิทยาคม	12	11	23
12	บึงกุ่ม	นวมินทร์ราชูทิศ กรุงเทพมหานคร	12	11	23
13	ดอนเมือง	ดอนเมืองทหารอากาศบำรุง	13	12	25
14	จตุจักร	หอวัง	14	14	28
15	คลองชัน	โพธิสารวิทยาการ	9	7	16
16	มีนบุรี	เศรษฐบุตรบำเพ็ญ	17	6	23
17	ชนบุรี	วัดอินทาราม	9	7	16
18	บางกอกใหญ่	วัดประดู่ในทรงธรรม	12	9	21
19	บางรัก	พุทธจักรวิทยา	6	7	13
20	พระนคร	วัดสังเวช	4	10	14
21	ยานนาวา	นนทรีวิทยา	15	12	27
22	บางขุนเทียน	ศึกษานารีวิทยา	9	12	21
23	พระโขนง	พระโขนงพิทยาลัย	14	12	26
24	ภาษีเจริญ	จันทร์ประดิษฐาราม- วิทยาคม	9	12	21
25	หนองแขม	ปัญญาวรรคคุณ	12	13	25
26	หนองจอก	มัธยมหนองจอก	10	10	20

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	เขตการปกครอง	โรงเรียน	เพศ		รวม
			ชาย	หญิง	
27	บางซื่อ	ศิลาจารย์พัฒนา	7	9	16
28	ราชเทวี	สันติราษฎร์วิทยาลัย	11	7	18
29	จอมทอง	บางมดวิทยา	9	11	20
30	คลองเตย	มัธยมวัดธาตุทอง	5	9	14
31	ประเวศ	ศรีพฤฒา	14	11	25
รวม			338	312	650

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งตามลักษณะของเครื่องมือเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ เพศ โรงเรียน และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

ตอนที่ 2 แบบสำรวจปัญหาการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสำรวจปัญหาการปรับตัว (Mooney Problem Check List) ของมูนีย์ (Mooney, 1950) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ ประกอบด้วยปัญหาต่างๆ จำนวน 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสุขภาพและพัฒนาการทางด้านร่างกาย (Health and Physical Development : HPD) เช่น ปวดศีรษะบ่อย เตี้ยเกินไป ฯลฯ
2. ด้านโรงเรียน (School : S) เช่น กลัวการสอบ ไม่ชอบเรียนหนังสือ ฯลฯ
3. ด้านบ้านและครอบครัว (Home and Family : HF) เช่น บิดามารดาร์กพี่ๆ น้องๆ มากกว่า บิดามารดาไม่มีความคิดล้าสมัย ฯลฯ
4. ด้านการเงิน การงาน และอนาคต (Money, Work, the Future : MWF) เช่น ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ไม่รู้วิธีการหางาน ฯลฯ

5. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนทั้งชายและหญิง (Boy and Girl Relations : BG) เช่น ไม่ค่อยมีเวลาเล่นสนุกสนาน ไม่ทราบวิธีการมีนัดกับเพศตรงข้าม ฯลฯ
6. ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยทั่วไป (Relations to People in General : PG) เช่น ขี้อาย เลือกคนผิดเป็นเพื่อน ฯลฯ
7. ด้านความกังวลเกี่ยวกับตนเอง (Self-centered Concerns : SG) เช่น ประสบความล้มเหลวในสิ่งต่างๆ ที่พยายามทำ ไม่กล้าทำอะไรใหม่ๆ ด้วยตนเอง ฯลฯ

การตอบรายการปัญหาและความต้องการแต่ละข้อ พิจารณาในลักษณะของมาตราประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ ดังนี้

- หมายเลข 1 หมายถึง ไม่เป็นปัญหาเลย
- หมายเลข 2 หมายถึง เป็นปัญหาเพียงเล็กน้อย
- หมายเลข 3 หมายถึง เป็นปัญหามาก
- หมายเลข 4 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เป็นระดับปัญหาการปรับตัว ดังนี้

- 1.00-1.49 หมายถึง ไม่มีปัญหาการปรับตัว
- 1.50-2.49 หมายถึง มีปัญหาการปรับตัวในระดับเล็กน้อย
- 2.50-3.49 หมายถึง มีปัญหาการปรับตัวในระดับมาก
- 3.50-4.00 หมายถึง มีปัญหาการปรับตัวในระดับมากที่สุด

ปัญหาการปรับตัวรายด้าน จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่มีปัญหาและกลุ่มที่มีปัญหา กลุ่มที่ไม่มีปัญหาพิจารณาจากร้อยละของจำนวนคนที่ตอบหมายเลข 1 ในแต่ละด้าน ส่วนกลุ่มที่มีปัญหาพิจารณาจากร้อยละของจำนวนคนที่ตอบหมายเลข 2 3 และ 4 ในแต่ละด้าน

นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาเปรียบเทียบปัญหาการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเพศชายและเพศหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระหว่างนักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มเรียนดี (GPA 3.00-4.00) กลุ่มเรียนปานกลาง (GPA 2.00-2.99) และกลุ่มเรียนต่ำ (GPA 1.00-1.99)

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้แปลและเรียบเรียงปรับปรุงแบบสำรวจปัญหาการปรับตัวชุดของ มูนีย์และกอร์ดอนให้เป็นภาษาไทยประกอบด้วยรายการด้านต่างๆ จำนวน 210 ข้อ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปให้ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ สุภาพรพรณ โคตรจรัส ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และได้ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนอีก 6 ท่าน ที่มีประสบการณ์ ด้านจิตวิทยาและการแนะแนวได้ตรวจสอบความสละสลวยของภาษาที่ใช้และความเหมาะสม ของข้อคำถามที่จะนำมาใช้กับนักเรียนไทย ซึ่งได้ตัดข้อคำถามออกเป็นจำนวน 6 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 4 การเงิน การงาน และอนาคต

ข้อ 86 ข้าพเจ้าจบการศึกษาแล้วต้องการหางานทำทันที เหตุผลที่ตัด ข้อนี้ออก เพราะนักเรียนไทยในระดับนี้จะศึกษาต่อมากกว่าทำงาน ดังนั้นความต้องการหางาน จึงไม่ได้เกิดขึ้นกับเด็กทุกคนที่ตอบ บางคนอาจตอบไม่ได้

ข้อ 90 ข้าพเจ้าต้องทำงานหนักมากสำหรับรายได้ที่ได้รับ เหตุผลที่ ตัดข้อนี้ออก เพราะนักเรียนไทยในระดับชั้นนี้ส่วนใหญ่ไม่ต้องทำงานในระหว่างเรียน ค่าใช้จ่ายจะอยู่ในความดูแลของผู้ปกครองทั้งหมด

ข้อ 121 ข้าพเจ้าเลือกวิชาที่ดีที่สุดที่จะเรียนในภาคเรียนหน้า เหตุผล ที่ตัดข้อนี้ออก เพราะนักเรียนไทยในระดับชั้นนี้ไม่สามารถเลือกวิชาที่จะเรียนได้เอง

ข้อ 193 ข้าพเจ้าตระหนักถึงการเป็นทหารรับใช้ชาติ เหตุผลที่ตัดข้อ นี้้ออก เพราะเป็นข้อคำถามที่ใช้เฉพาะในเพศชาย

ด้านที่ 5 ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั้งชายและหญิง

ข้อ 21 ข้าพเจ้าไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้รถยนต์ของครอบครัว เหตุผลที่ ตัดข้อนี้ออก เพราะนักเรียนส่วนใหญ่อาจจะไม่มีรถยนต์ทุกครอบครัว

ด้านที่ 6 ความสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยทั่วไป

ข้อ 28 ข้าพเจ้าถูกปฏิเสธจากกลุ่ม เหตุผลที่ตัดข้อคำถามนี้ออก เพราะลักษณะของข้อคำถามคล้ายกับข้อ 99

จากนั้นจึงนำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไข เหลือข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 204 ข้อ

4. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน จากนั้นจึงนำมาหาค่า อำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้สูตรทดสอบค่าที (t-test) เทคนิคร้อยละ 25 ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1975: 152) ข้อใดมีค่าที (t) เท่ากับหรือมากกว่า 1.75 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ ซึ่งได้ แบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 204 ข้อ

5. วิเคราะห์หาความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Coefficient Alpha Cronbach Method) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหาการปรับตัวเท่ากับ .97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนไปยังอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 31 แห่ง
2. ผู้วิจัยเดินทางไปติดต่อกับทางโรงเรียน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้ง 31 แห่ง
3. ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 6 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามคืนมาเป็นฉบับที่สมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 650 ชุด จากจำนวนโรงเรียน 31 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเมื่อผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้อง จะนำมาวิเคราะห์โดยดำเนินการดังนี้

1. การคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการคำนวณหาค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งตามระดับการมีปัญหาในแต่ละด้าน
2. เสนอตารางแสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามระดับความรุนแรงของปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านระหว่างเพศชายและเพศหญิง และระหว่างนักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ
3. เปรียบเทียบปัญหาการปรับตัวระหว่างเพศชายและเพศหญิงโดยใช้สถิติ t-test และระหว่างนักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ โดยใช้สถิติ F-test

ถ้าพบว่าค่า “เอฟ” (F-test) มีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง และความเรียงพร้อมข้อเสนอแนะ การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการคำนวณจากคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เอส พี เอส เอส/ พีซี (SPSS/PC - The Statistical Package for the Social Science/ Personal Computer)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทดสอบค่า “ที” (t-test) “เอฟ” (F-test) และใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe’) เมื่อค่า “เอฟ” (F-test) มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส/ พีซี (SPSS/PC - The Statistical Package for the Social Science/ Personal Computer)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย